

DEKORATIV KOMPOZITSIYALARDA KONTRAST VA NYUANS'LARNING AHAMIYATI

M.T.Yunusaliyev

Farg'ona davlat universiteti san'atshunoslik fakulteti
"Tasviriy san'at" kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada dekorativ rangtasvir kompozitsiyalarida kontrast va nyuans'larning ahamiyati yuzasidan muammoli yechimlari tahlili.

***Kalit so'zlar:** Kontrast, nyuans, to'n, natyurmort, kompozitsiya, sivilizatsiya, dekorativ, kombinatsiya, interpretativ rangtasvir, yorug' - soya, och-to'q rang tuslari, issiq-sovuq ranglar.*

ЗНАЧЕНИЕ КОНТРАСТА И НЮАНСОВ В ДЕКОРАТИВНЫХ КОМПОЗИЦИЯХ

АННОТАЦИЯ

В данной статье проведен анализ решения проблемы, касающейся значения контраста и нюансов в декоративно-живописных композициях.

***Ключевые слова:** Контраст, нюанс, тон, натюрморт, композиция, цивилизация, декоративность, сочетание, интерпретационная живопись, свет-тень, светло-темные оттенки, тепло-холодные цвета.*

THE VALUE OF CONTRAST AND NUANCE IN DECORATIVE COMPOSITIONS

ABSTRACT

This article analyzes the solution of the problem concerning the value of contrast and nuances in decorative and pictorial compositions.

***Key words:** Contrast, nuance, tone, still life, composition, civilization, decorative effect, combination, interpretive painting, light-shadow, light-dark shades, warm-cold colors.*

KIRISH

Dekorativ so'zining ma'nosiga ko'ra bezakli tarzda bajarishni ta'qazo qiladi. Yani kompozitsiyada, shakllarda, ranglarda, fakturada hamda usulubda soddalashtirish usulida bezakli ishlash, rassomlar tilida "stilizatsiya" – deyiladi. Dekorativlikda tasvirdagi shakllar, rang tuslari, texnik usul ham g'oyaviy maqsadga muvofiq ma'lum bir ma'noga yo'naltiruvchi uslubiy stilizatsiyalashtiriladi. Buni biz

hind rassomi mo'yqalamiga mansub dekorativ natyurmort kompozitsiyasi misolida, faqat rang tuslari jihatdan kontrast va nyuans'larni ko'rib chiqamiz.

Jaxon tasviriy san'at durdonalaridan hind rangtasvir ustalariining «Hind natyurmorti» dekorativ pannosidan foydalanildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Dekorativ xarakterdagi kompozitsiyalardagi panno, manzara yoki natyurmortlarda kontrast va nyuans' rang tuslaridan g'oya-viy maqsadga muvofiq, keskin kontrastli yoki aksincha bir-biriga yaqin tusli, shuningdek turli hil ko'rinishdagi fakturali usullardan foydalanish mumkin. Masalan, berilgan ushbu dekorativ natyurmortda, rang tussi jihatdan sovuq va to'q fonda issiq tUSDagi yorqin nyuans' ranglarda ifodalangan amaliy san'a tbuyumlari qurshovidagi sovuq va to'q tusli asosiy buyumda ham issiq tUSDagi nyuans' tang tuslari ishtirok etmoqda. Ushbu usuldagi nyuans' rang tuslari o'z navbatida dekorativ faktura ro'lini ham o'ynamoqda, shu bilan natyurmortni boyitib, unga jilvali yorqin jozibadorlik bag'ishlamoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda ushbu maqoladagi bo'lgusi pedagog rassom talabalarning aksariyatini bajargan ranglavhalaridagi asosiy kamchiligi shundaki, ular rangtasvirning muhim ahamiyatga ega bo'lgan nyuans rang tuslarini

ko'rmayotganligi va uni his etmayotganliklari yuzasidan qilingan tahlil natijasining, quyidagi xulosaga ko'ra. Ular chizgan rasmlarida 'yorug' va soyalardagi nyuans rang tuslari ustida ijodiy izlanishlar olib bormasdan, bitta rang tussiga bo'yab qo'yilishi. Natijada ularning rangtasvirida vaqt va fazoviylik tushunchalari o'z ifodasini topmagan. Bu muammo yechimi ustida izlanilganda shular ma'lum bo'ldiki, so'ngi vaqtlarda ko'pchilik talabalar ayniqsa mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda natura o'rnida mobil telefonida olingan foto rasmlardan foydalanayotganligi ayon bo'lmoqda. Afsuski internet tarmog'ining yutub kanaliga joylashtirilgan aksariyat pedagog-rassomlarning mahorat darslarida ham xuddi shunday hol kuzatilmoqda. Foydalanish mumkin qachonki talaba undan ijodiy interpretativ talqinda kompozitsiya yaratish jarayonida, yoki namunali rangtasvir asarlaridan nusxa ko'chirganda ham undanda foydaliroq bo'lib, undan rangtasvirning nafaqat texnik usullari, balki ranglar koloriti, nyuans' ranglar garmoniyasi, rang kontrastlarini perspektiv holatini va shu kabi rangtasvir qoidalarini o'rganar edilar. Bu jarayon talabada rang ko'rish qobiliyatini shakllanishiga ijobiy ta'siri bo'lib, va shundagina talabalar nyuans rang tuslarining rangtasvirdagi ahamiyatini his etgan bo'lar edilar. Shuning uchun borliqni real tasvirlashda talabalarni faqat naturadan foydalanishga jalb qilishimiz va unga chaqirishimiz endigi dolzarb masalalardan biridir.

REFERENCES

1. Р.Ш. Халилов. Учебное пособие «АКВАРЕЛЬ» ТАШКЕНТ 2009 г. (5-16 betlar)
2. N.V.Gilmanova. "Yorug'lik va rang" O'quv qo'llanma.Toshkent- 2012, S.288
3. В.С.Шаров. АКАДЕМИЧЕСКОЕ ОБУЧЕНИЕ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНО-МУ ИСКУССТВУ. Москва 2013 г. ООО «Издательство Эксмо»
4. В. Ю. МЕДВЕДЕВ. «ЦВЕТОВЕДЕНИЕ И КОЛОРИСТИКА». Учебного пособия. Санкт – Петербург. 2005 г.
5. R. Xudoyberganov. Rangshunoslik asoslari-Toshkent. G'.G'ulom nomida-gi nashriyot-matbaa ijodiy uyiushmasi. 2006.
6. S. Abdirasilov. Tolipov N. Rangtasvir. – T.: Bilim, O'MKXTM, 2005.
7. Mirzahamdamovna, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). Use of Innovative Educational Technologies in Fine ARTS Classes of Higher Education Institutions. *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 2(4), 25-27.
8. Sadikovna, S. G., Kurbonova, B., Akhmedova, N., & Sulaymanova, S. (2020). FUNDAMENTALS OF PROFESSIONALISM DEVELOPMENT ON THE EXAMPLE OF PRACTICAL EXERCISES ON FORMING THE SKILLS AND

SKILLS OF FUTURE TEACHERS. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 8894-8903.

9. Barchinoy, K., Sevarakhon, S., & Mukhammadkodir, Y. (2021). EFFECTIVE METHODS OF TEACHING FINE ARTS AND DRAWING AT SCHOOL.

10. Barchinoy, K. (2019). Problems of Improving Artistic Perception of Future Art Teachers. *Cross-Cultural Communication*, 15(4), 79-82.

11. Qurbonova, B. (2021). The history of visual art and it's importance in people life. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(2), 1558-1561.

12. Kakharovna, A. M., Tadjimatovich, Y. M., Rakhmatovich, S. O., & Mirzahamdammovna, Q. B. (2021). Modern Approaches to the Teaching of Fine Arts. *Solid State Technology*, 64(2), 4250-4254.

13. Nodirjon, M., Abdusalom, M., & Ozodbek, S. (2021). TECHNOLOGIES OF TEACHING FINE ARTS WITH MODERN METHODS.

14. Zulfiya, B., Rakhmonali, S., & Murodjon, K. (2021). A BRIEF HISTORY OF THE DEVELOPMENT AND TEACHING OF DRAWING SCIENCE IN UZBEKISTAN.

15. Nazokat, A., Ibrokhim, Y., & Makhpuzakhon, A. (2021). FACTORS OF DEVELOPMENT OF FINE ARTS.

16. Nazokat, A. (2021). Means of Ensuring the Integrity of the Image and Writing in the Performance of Visual Advertising.

17. www.thesmartteacher.com

18. www.crayola.com

19. www.ziyonet.uz